

NEDERLANDSCHE PLANTENZIEKTENKUNDIGE (PHYTOPATHOLOGISCHE)
VEREENIGING

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN

ONDER REDACTIE VAN
Ir N. VAN POETEREN, PROF. DR W. K. J. ROEPKE
EN PROF. DR JOHA WESTERDIJK

REDACTIE-ADRES: Ir N. VAN POETEREN, WAGENINGEN
DRUKKERS-UITGEVERS: H. VEENMAN & ZONEN, WAGENINGEN

51e Jaargang

2e aflevering

1945

DE GEVOELIGHEID VAN NEDERLANDSCHE INSECTEN VOOR DERRIS ¹⁾

DOOR

F. E. LOOSJES, *biol. drs*

Om bij te blijven moest reeds eenige malen door de Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut een samenvattend overzicht opgesteld worden over de gevoeligheid van een aantal Nederlandsche insecten ten opzichte van het insecticide Derrispoeder ²⁾. Die overzichten, waarvan het laatste verscheen in 1937, waren van 1936 af in den vorm van een namenlijst, waar achter iederen soortnaam van een insect vermeld stond, of dit insect al of niet door middel van Derris kon worden bestreden. Ook sedert de laatste lijst is onze kennis in dit opzicht nog belangrijk uitgebreid; daarop wijzen o.a. reeds de aanvullende gegevens, die de laatste jaren zijn verschenen. ³⁾ Niet alleen konden andere insecten op hun gevoeligheid getoetst worden, doch bovendien werd van sommige soorten, waarvan de gevoeligheid ten opzichte van Derris reeds bekend was, een nadere precisering dier gevoeligheid verkregen.

Gezien die aanvullingen en wijzigingen lijkt het ons nuttig een volledig bijgevoegd overzicht te geven, wederom in den vorm van een alfabetische lijst, waaruit men direct de gevoeligheid van een bepaald insect kan aflezen.

Naast de resultaten verkregen uit eigen onderzoekingen, werden de gegevens ontleend aan de volgende bronnen: jaarverslagen van den Plantenziektenkundigen Dienst, publicaties in het Tijdschrift over Plantenziekten, jaarverslagen van de Commissie voor het wetenschappelijk aardbeienonderzoek en verdere publicaties van dergelijke strekking.

Enkele opmerkingen over de gevoeligheid van insecten in het algemeen gaan aan de lijst vooraf.

Bladwesplarven, zoogenaamde bastaardrupsen, staan bekend als voor Derrispoeder zeer gevoelig; wij behoeven slechts als voorbeeld te wijzen op de

¹⁾ Ook verschenen in Meded. Afd. Handelsmuseum 26, 34 (Inlichtingen en Onderzoekingen in 1942).

²⁾ Ber. Afd. Handelsmuseum 91, ook verschenen in Ind. Mercur 58, 103 en 119 (1935); Tijdschr. Plantenziekten 41, 33 (1935); 42, 77 (1936) en 43, 251 (1937).

³⁾ „Inlichtingen en Onderzoekingen” 1937, 64 en 1939, 54; Jaarverslagen P.Z.K.D. in de reeks Versl. en Meded.

bessenbladwesplarve (*Pteronius ribesii* Sc.), welke afdoende bestreden kan worden met een Derrisstuijmengsel $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ % rotenon of met een Derrisspuitvloeistof, rotenon 1 : 10.000; zelfs werd volledige bestrijding verkregen met een Derrissuspensie in water, rotenon 1 : 20.000. Ook andere bladwesplarven, zooals die van de dennenbladwesp (*Dipron pini* L.), de sparrenbladwesp (*Lygaeonematus abietinus* L.), de knollenbladwesp (*Athalia colibri* CHRIST), de wilgenbladwesp (*Pteronius salicis* L.), de kleine lindenbladwesp (*Eriocampoides annulipes* KLUG) en de bladwespen op ooftboomen en rozen (resp. *Eriocampoides limacina* RETZ. en *E. aethiops* F.) zijn, zoo niet even gevoelig als de bessenbladwesplarven, toch nog uitstekend met Derris te bestrijden. Hoe zeer men evenwel ook op dit gebied moet oppassen niet te generaliseeren, bleek ons bij het bepalen van de gevoeligheid voor Derris van een bladwesplarve op salomonszegel (vermoedelijk *Phymatocera aterrima* KLUG) en in mindere mate bij de spinselbladwesplarve van de larix (*Cephaleia alpina* KLUG). Vooral de eerste soort was bijzonder weinig gevoelig, een Derrisstuijmengsel met 2 % rotenon bleek pas voldoende te zijn om de dieren te doden.

Een dergelijk verschil in gevoeligheid valt ons ook op binnen de groep van de haantjes (*Chrysomelidae*). Terwijl het elzenhaantje (*Agelastica alni* L.) en vooral de larve daarvan uiterst gevoelig zijn, zijn het populierenhaantje (*Melasma populi* L.) en zijn larve dat zeer weinig.

Dat de leeftijd, dus de grootte, van de insectenlarven zeer veel invloed heeft op de gevoeligheid komt bij een aantal rupsen heel duidelijk tot uiting. Bastaard-satijnrups (*Euproctis phaeorrhoea* DON.), satijnrups (*Stilpnotia salicis* L.), ringelrups (*Malacosoma neustria* L.) en de rups van den grooten wapendrager (*Phalera bucephala* L.) b.v. zijn als jonge rupsen in het vroege voorjaar, de eerste twee reeds in het najaar voor zij hun winterverblijven betrekken, zeer goed met een Derrisstuijmengsel te verdelgen. Met den groei neemt bij deze rupsen de gevoeligheid voor Derris en ook voor verschillende andere insecticiden snel af; de schade wordt ernstiger, gaat meer in het oog loopen, doch de mogelijkheden voor een economische bestrijding verminderen. De in onze lijst opgenomen waardeering van de gevoeligheid moet dan ook op de jonge dieren betrokken worden.

Ook het stadium, waarin een schadelijke soort bestreden moet worden, is van belang. Afgezien van het feit, dat somtijds voor Derris zeer gevoelige insectenstadia door hun verborgen levenswijze niet met Derris bestreden kunnen worden (Derris is een contactgif), merken wij op, dat er soms vrij groote verschillen in gevoeligheid bestaan tusschen de ontwikkelingsstadia binnen één en dezelfde soort. Het bestrijden van juist die gevoeligste stadia moet zooveel mogelijk in de hand gewerkt worden. Dit kan groote bezuiniging beteekenen, zoowel wat betreft de concentratie als de dosis; hierop kan vooral in tijden van schaarschte niet genoeg de aandacht gevestigd worden. Als voorbeeld noemen wij het elzenhaantje, waarvan de larven reeds door een Derrisstuijmengsel $\frac{1}{4}$ % rotenon kunnen worden bestreden, terwijl voor de imagines toch nog altijd de dubbele concentratie noodig is.

Voor een nadere bespreking van die insecten-soorten, welke in Nederland reeds op groote schaal met Derris zijn bestreden, mogen wij verwijzen naar ons Bericht No. 167 ¹⁾, zij werden vanzelfsprekend ook in de onderstaande tabel opgenomen.

¹⁾ Ook verschenen in Tijdschr. Plantenziekten 47, 130 (1941).

In de lijst is de volgorde van de namen alfabetisch, zoowel wat de Latijnsche namen als wat de Nederlandsche betreft. De Nederlandsche namen verwijzen naar de Latijnsche en bij deze staat de gevoeligheid van het insect voor Derris aangeteekend.

Met „stuiven” en „spuiten” worden bedoeld:

stuiven met een Derrisstuifmengsel $\frac{1}{2}$ tot $\pm 2\%$ rotenon en
spuiten met een Derrisspuitvloeistof (suspensie van Derrispoeder in water),
rotenon 1 : 5.000 of 1 : 10.000. Voor de eischen aan stuif- en spuitmiddelen te
stellen, verwijzen wij naar onze Berichten Nos. 114 en 148¹⁾, samengevat in
„Inlichtingen en Onderzoekingen” 1940, blz. 46.

De verklaring der teekens luidt:

- = ongevoelig;
- + - = twijfelachtig;
- +
- ++ = goed te bestrijden;
- +++ = zeer goed te bestrijden.

In de lijst zijn verder naast insecten ook enkele vertegenwoordigers van andere diergroepen opgenomen.

Daar, waar de behandeling met Derris niet kan worden gebracht onder „stui-
ven” of „spuiten” is het teeken voor de waardeering van de werking geplaatst
op de scheidingslijn tusschen de hoofden „stuiven” en „spuiten”; een voorbeeld
hiervan is het toedienen van Derris in capsules door den mond als bestrijdings-
middel tegen spoelwormen (*Ascaris*).

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	spuiten
aardbeibloesemsnuitkever zie <i>Anthomus</i>		
aardbeistengelsnuitkever zie <i>Rhynchites</i>		
aardvlooiën zie <i>Aphthona</i> , <i>Crepidodera</i> , <i>Haltica</i> , <i>Phyllotreta</i> , <i>Psylliodes</i>		
<i>Abraxas grossulariata</i> L., bessenspanrups	++	+ -
<i>Achroea grisella</i> F., kleine wasmot (rups)	-	
<i>Acronycta tridens</i> V., (rups)	-	-
<i>Agelastica alni</i> L., elzenhaantje (larve)	+++	++
<i>Agelastica alni</i> L., elzenhaantje (volwassen)	+++	+
<i>Agrotis pronuba</i> L., huismoeder (rups)	+ -	
<i>Aleurodes spec.</i> , motluis	-	-
<i>Ancylostoma spec.</i> , mijnworm	-	-
<i>Anthonomus pomorum</i> L., appelbloesemkever (volwassen) .	+	
<i>Anthonomus rubi</i> HBST., aardbeibloesemsnuitkever (volwas- sen)	+ -	
<i>Aphididae</i> , bladluizen, zie aldaar		
<i>Aphis sambuci</i> L., bladluis (zwarte) op vlier		+
<i>Aphrophora spec.</i> , schuimbeestje op aardbei	-	
<i>Aphthona coerulea</i> FOURCR., aardvlooi	+++	
<i>Apis mellifica</i> L., honingbij (volwassen)	+	-

¹⁾ Ook verschenen in Ind. Mercur 60, 503 (1937) en 63, 203 (1940); Tijdschr. Plantenziekten 43, 189 (1937) en 46, 163 (1940); Bergcultures 11 (II), 1207 (1937) en 14 (I) (1940); Nieuwe Veldbode 23-7-'37 en 5-7-'40.

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	sputten
appelbladroller zie <i>Carpocapsa</i>		
appelbloesemkever zie <i>Anthonomus</i>	-	
appelzaagwesp zie <i>Hoplocampa</i>		
<i>Araecerus fasciculatus</i> DEG., koffiesnuitkever (volwassen) .	-	
<i>Arctia caja</i> L., beerrups	-	
<i>Ascaris spec.</i> , spoelworm		-
<i>Asellus aquaticus</i> L., waterpissebed		++
aspergekever zie <i>Crioceris</i>		
<i>Athalia colibri</i> CHRIST, knollenbladwesp (larve)	+++	
<i>Atomaria linearis</i> STEPH., bietenkevertje	-	-
bakkerstor zie <i>Stylopyga</i>		
bastaardsatijnvlinder zie <i>Euproctis</i>		
bedwants zie <i>Cimex</i>		
beerrups zie <i>Arctia</i>		
berkensnuitkever zie <i>Phyllobius</i>		
bessenbastaardrups zie <i>Pteronius</i>		
bessenspanrups zie <i>Abraxas</i>		
beukenwolschildluis zie <i>Cryptococcus</i>		
bietenkevertje zie <i>Atomaria</i>		
bladluis op aardbei	-	++
bladluis op appel	++	
bladluis op beuk zie <i>Phyllaphis</i>		
bladluis op chrysant		+++
bladluis op duivenboon	++	++
bladluis op els zie <i>Subcallipterus</i>		
bladluis op hop zie <i>Phorodon</i>		
bladluis op kardinaalsmuts	++	
bladluis op margriet		+++
bladluis op paardenboon	++	++
bladluis op pruim zie <i>Hyalopterus</i>		
bladluis op roos		+++
bladluis op sla		++
bladluis op sneeuwbal zie <i>Doralis</i>		
bladluis op tuinboon	++	++
bladluis (zwarte) op vlier zie <i>Aphis</i>		
bladluis op zaadbiet	++	++
bladrandkever zie <i>Sitona</i>		
bladroller op azalea zie <i>Tortrix</i>		
bladroller op iep zie <i>Steganoptycha</i>		
bladwespen zie <i>Athalia</i> , <i>Cephaleia</i> , <i>Cimbex</i> , <i>Cladium</i> , <i>Eriocampoides</i> , <i>Hylotoma</i> , <i>Nematus</i> , <i>Pteronius</i> , <i>Pteronidea</i>		
bladwesp op salomonszegel (larve) vermoedelijk <i>Phymatocera aterrima</i> KL.	+	
<i>Blatella germanica</i> L., kleine of Deutsche kakkerlak	++	
bloedluis zie <i>Eriosoma</i>		
bloemkever (bruine-) zie <i>Telephorus</i>		
bloemwants zie <i>Calocoris</i>		
boktor op wilg zie <i>Gracilia</i>		
<i>Borkhausenia pseudospretella</i> STT., zaadmot (rups)	+	

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	spuiten
<i>Bruchus pisorum</i> L., erwtenkever (volwassen)	++	++
bij (honing-) zie <i>Apis</i>		
<i>Byturus tomentosus</i> F., frambozenkever (larve)	+++	+++
<i>Byturus tomentosus</i> F., frambozenkever (volwassen)	+	+
cacaomot zie <i>Ephestia</i>		
<i>Cacoecia rosana</i> L., rozenbladroller (larve)		+
<i>Cacoecia rosana</i> L., rozenbladroller (volwassen)	+	
<i>Calandra granaria</i> L., graanklander (volwassen)	+	
<i>Calliphora erythrocephala</i> MEIG., blauwe vleeschvlieg (made)	-	
<i>Calocoris fulvomaculatus</i> DEG., bloemwants	++	
<i>Calocoris norvegicus</i> GMEL. (<i>Lygus bipunctatus</i> F.), twee-stippelige weidewants	++	
<i>Carpocapsa pomonella</i> L., appelbladroller	-	-
<i>Cassida viridis</i> L., schildpadtorretje (volwassen)	+	+
<i>Cephaleia alpina</i> KL., spinselfbladwesp (larve)	+	
champignonvlieg zie <i>Lycoria</i>		
<i>Chermes spec.</i> , wolluis	-	-
<i>Chironomus plumosus</i> L. var. <i>prasinus</i> MEIG., groene mug (volwassen)		+
<i>Chloropisca notata</i> MEIG., grasvliegje (volwassen)	-	+
<i>Chrysomela fastuosa</i> L., goudhaantje (volwassen)	+++	
cicade zie <i>Euscelis</i>		
<i>Cimex lutea</i> L. (larve)	+	
<i>Cimex lectularius</i> L., bedwants	-	
<i>Cladium spec.</i> (vermoedelijk <i>C. pectinicornis</i> GEOFFR.), blad-wesplarve op roos	++	
<i>Cneorhynchus geminatus</i> F., snuitkever op klaver (volwassen)	-	
<i>Coccinella septempunctata</i> L., lievenheersbeestje (volwassen)		+
<i>Coleophora laricella</i> HBST., larixmot (larve)	+	
Collembolen op champignons		-
Coloradokever zie <i>Leptinotarsa</i>		
<i>Contarinia pisicola</i> DE MEIJ., knopmade in erwt (made)	-	-
<i>Contarinia pisicola</i> DE MEIJ., knopmade in erwt (volwassen)	+	
<i>Contarinia pyrivora</i> RIL., perengalmug (larve)	-	
<i>Contarinia pyrivora</i> RIL., perengalmug (volwassen)	+ -	
<i>Contarinia torquens</i> DE MEIJ., draaihartmug (volwassen)	+	
coprator zie <i>Necrobia</i>		
<i>Cossus cossus</i> L., wilgenhoutrups	+	
<i>Crepidodera spec.</i> , aardvloo op wilg en populier	+++	
<i>Crioceris asparagi</i> L., aspergekevertje (volwassen)	+++	
<i>Crioceris lilii</i> SC., lilehaantje (volwassen)	+++	++
<i>Cryptococcus fagi</i> DOUGL., beukenwolschildluis		-
<i>Cryptorrhynchus lapathi</i> L., elzensnuittor	-	
<i>Ctenocephalus canis</i> CURTIS, hondenvloo	++	++
<i>Ctenocephalus felis</i> BOHE., kattenvloo	++	++
<i>Daphnia pulex</i> DEG., watervloo		+++
dennenbladwesp zie <i>Diprion</i>		
<i>Depressaria heracliensis</i> DEG. (rups)	+++	

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	spuiten
<i>Depressaria nervosa</i> Hw., karwijmot (rups)	+++	
<i>Dermestes lardarius</i> L., spektor (volwassen)	-	-
<i>Dialeurodes chittendeni</i> LAING, motluis	+	
diefje zie <i>Niptus</i> , <i>Ptinus</i>		
<i>Diprion pini</i> L., dennenbladwesp (larve)	+++	
donsvinder zie <i>Porthesia</i>		
dopluis zie <i>Lecanium</i>		
<i>Doralis viburni</i> SCHRK., bladluis op sneeuwbal		+++
Douglaswolluis zie <i>Gilletteella</i>		
draaihartmug zie <i>Contarinia</i>		
<i>Elateridae</i> , ritnaalden		-
elzenhaantje zie <i>Agelastica</i>		
elzensnuittor zie <i>Cryptorrhynchus</i>		
emelt zie <i>Tipula</i>		
<i>Ephesia clutella</i> HBN., cacaomot (rups)	-	-
<i>Epitetranychus althaeae</i> v. HANST., spint	-	+
<i>Eriocampoides aethiops</i> F., bladwesp op roos (larve)	+++	
<i>Eriocampoides annulipes</i> KL., lindenbladwesp (larve)	+++	
<i>Eriocampoides limacina</i> RETZ., slakvormige bastaardrups op vruchtboomen	+++	
<i>Eriococcus spurius</i> MOD., wolluis op iep		-
<i>Eriosoma lanigerum</i> HAUSM., bloedluis	-	+
erwtkenker zie <i>Bruchus</i>		
<i>Euproctis phaeorrhoea</i> DON., bastaardsatijnvlinder (rups)	++	++
<i>Eurydema oleraceum</i> L., koolwants	+	+
<i>Euscelis plebejus</i> FALL., cicade op Asparagus	-	
<i>Forficula auricularia</i> L., oorworm	-	-
frambozenkever zie <i>Byturus</i>		
<i>Galerucella nymphaeae</i> L., waterleliehaantje	+++	
<i>Galerucella</i> spec. op <i>Lythrum</i>	+++	
<i>Galerucella viburni</i> PAYK., sneeuwbalhaantje (larve)	+++	
<i>Gammarus</i> spec., vloekreft of snel		++
<i>Gastroidea viridula</i> DEG., zuringhaantje (volwassen)	++	
<i>Gilletteella cooleyi</i> GIL., douglaswolluis	-	-
<i>Gnathocerus cornutus</i> F., vierhoornkever (volwassen)	+	
goudhaantje zie <i>Chrysomela</i>		
graankever zie <i>Tribolium</i>		
graanklander zie <i>Calandra</i>		
graanloopkever zie <i>Zabrus</i>		
<i>Gracilia minuta</i> F., boktor op wilg	++	
groene mug zie <i>Chironomus</i>		
groentenuil zie <i>Mamestra</i>		
<i>Haematopinus piliferus</i> BURM., dierenluis	++	++
<i>Haltica oleracea</i> L., aardvloer	+++	
heidehaantje zie <i>Lochmaea</i>		
<i>Heliothrips femoralis</i> O. M. REUT.	++	

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	spuiten
<i>Helophorus porculus</i> BEDEL (larve)	+	
<i>Hipocrita jacobaeae</i> L., zebrarups	++	+
hondenvloo zie <i>Ctenocephalus</i>		
<i>Hoplocampa fulvicornis</i> Kt., pruimenzaagwesp (larve) . .	++	++
<i>Hoplocampa testudinea</i> HTG., appelzaagwesp (larve) . .	++	++
huismoeder zie <i>Agrotis</i>		
huisvlieg zie <i>Musca</i>		
<i>Hyalopterus pruni</i> F., bladluis (groene) op pruim		+++
<i>Hylotoma rosae</i> L., rozenbladwesp (larve)		++
<i>Hypoderma spec.</i> , runderhorzel (larve)		+++
<i>Hyponomeuta evonymella</i> Sc., spinselmot (larve)	+++	
<i>Hyponomeuta evonymella</i> Sc., spinselmot (volwassen) . .	-	-
iepenspintkever zie <i>Scolytus</i>		
<i>Isotomurus palustris</i> MULL. var. <i>maculata</i> , springstaart . .		++
<i>Julus spec.</i> , miljoenpoot	++	
kakkerlak zie <i>Blatella</i> , <i>Periplaneta</i> , <i>Stylopyga</i>		
karwijmot zie <i>Depressaria</i>		
kattenvloo zie <i>Ctenocephalus</i>		
kippenluis zie <i>Menopon</i>		
klander zie <i>Calandra</i>		
kleerenluis zie <i>Pediculus</i>		
kleine vos zie <i>Vanessa</i>		
knollenbladwesp zie <i>Athalia</i>		
knopmade zie <i>Contarinia</i>		
koffiesnuitkever zie <i>Araccerus</i>		
koolmotje zie <i>Plutella</i>		
koolrups zie <i>Pieris</i>		
kooluil zie <i>Mamestra</i>		
koolwants zie <i>Eurydema</i>		
koolzaadaardvloo zie <i>Psylliodes</i>		
koolzaadglanskever zie <i>Meligethes</i>		
<i>Larentia fluctuata</i> L., spanrups op kool	++	
larixmot zie <i>Coleophora</i>		
<i>Lasioderma serricorne</i> F., tabakskever (volwassen)	-	-
<i>Lecanium spec.</i> , dopluis	-	-
leliehaantje zie <i>Oriocoris</i>		
<i>Lepisma saccharina</i> L., suikergast	++	
<i>Leptinotarsa decemlineata</i> SAY., Coloradokever (larve) . .	+++	++
<i>Leptinotarsa decemlineata</i> SAY., Coloradokever (volwassen).	+++	++
<i>Leptobyrsa rhododendri</i> HORV., rhodowants	+	
lievenheersbeestje zie <i>Coccinella</i>		
ligusterpijlstaart zie <i>Sphinx</i>		
<i>Limnaea ovata</i> DRAP., zoetwaterslak		++
lindebladwesp zie <i>Eriocampoides</i>		
lintworm zie <i>Taenia</i>		
<i>Lochmaea suturalis</i> THOMS., heidehaantje (volwassen) . .	-	

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	sputten
<i>Lucilia sericata</i> MEIG., schapenvlieg (made)	-	-
luis zie <i>Haematopinus</i> , <i>Menopon</i> , <i>Pediculus</i>		
<i>Lumbricus spec.</i> , regenworm	+	
<i>Lycoria pusilla</i> MEIG., champignonvlieg (volwassen) . . .	-	-
<i>Lygaeonematus abietinus</i> CHRIST., sparrenbladwesp (larve) .	+++	
<i>Lygus bipunctatus</i> F. zie <i>Calocoris</i>		
<i>Lymantria dispar</i> L., plakker (rups)	++	++
<i>Macrothylacia rubi</i> L., veelvraatrups	+	
<i>Malacosoma neustria</i> L., ringelrups	++	++
<i>Mamestra brassicae</i> L., kooluil (rups)	+	
<i>Mamestra oleracea</i> L., groentenuil (rups)	++	
<i>Mamestra persicariae</i> L., bastaardhoornrups	+-	+
meelworm zie <i>Tenebrio</i>		
<i>Melasoma populi</i> L., populierenhaantje (larve)	-	
<i>Melasoma populi</i> L., populierenhaantje (volwassen) . . .	-	
<i>Meligethes aeneus</i> F., koolzaadglanskever	+++	++
<i>Menopon biserialatum</i> PIAG., kippenluis	++	
<i>Menopon pallidum</i> NITZSCH., kippenluis	++	
menschenvloo zie <i>Pulex</i>		
<i>Merodon equestre</i> F., groote narcisvlieg (larve)	-	-
<i>Merodon equestre</i> F., groote narcisvlieg (volwassen) . . .	+	-
mestvlieg zie <i>Scatophaga</i>		
mier zie <i>Myrmica</i>		
millioenpoot zie <i>Julus</i>		
mot (kleeren-) zie <i>Tineola</i>		
motluis zie <i>Dialeurodes</i> , <i>Trialeurodes</i>		
<i>Musca domestica</i> L., kamervlieg (volwassen)	-	
mijnworm zie <i>Ancylostoma</i>		
<i>Myrmica rubra</i> L., mier	++	++
<i>Nacerdes melanura</i> L. (volwassen)	+	
narcisvlieg (groote-) zie <i>Merodon</i>		
<i>Necrobia rufipes</i> DEG., coprator (volwassen)	-	
<i>Nematus erichsoni</i> HTG., bladwesp op larix (larve)	++	
<i>Niptus hololeucus</i> FALD., diefje (volwassen)	-	
<i>Oniscus murarius</i> L., pissebed	-	-
oorworm zie <i>Forficula</i>		
<i>Oryzaephilus (Silvanus) surinamensis</i> L. (volwassen) . . .	-	-
<i>Otiorrhynchus ovatus</i> L. (volwassen)	-	-
<i>Otiorrhynchus sulcatus</i> L., gegroefde lapsnuittor (volwassen)	-	-
<i>Oxytelus sculptus</i> GRAV., kortschildkever op komkommer .	+++	
paardenluis	++	
<i>Paraponyx stratiotata</i> L. (larve)		+
<i>Pediculus humanus</i> L. forma <i>corporis</i> DEG., kleerenluis . .	-	
perengalmug zie <i>Contarinia</i>		
perensnuitkever zie <i>Phyllobius</i>		
<i>Periplaneta americana</i> L., Amerikaansche kakkerlak . . .	++	
<i>Phalera bucephala</i> L., wapendrager (rups)	++	++

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	spuiten
<i>Philaenus spumarius</i> L., schuimbeestje	+	-
<i>Philopodon plagiatus</i> SCHALL., zie <i>Oncorrhinus</i>		
<i>Phorodon humuli</i> SCHREK., bladluis op hop	-	+
<i>Phyllaphis fagi</i> L., bladluis op beuk	-	++
<i>Phyllobius oblongus</i> L., perensnuitkever (volwassen)	-	
<i>Phyllobius piri</i> L., berkensnuitkever (volwassen)	++	
<i>Phyllobius spec.</i> op appel (volwassen)	++	
<i>Phyllobius urticae</i> DEG. (volwassen)	++	+
<i>Phyllodecta vulgatissima</i> L., wilgenhaantje	+++	
<i>Phyllopertha horticola</i> L., rozenkever (volwassen)	+	
<i>Phyllotreta spec.</i> , aardvloo	+++	+
<i>Pieris brassicae</i> L., koolrups	++	+
<i>Pieris rapae</i> L., koolrups	++	+
pissebed zie <i>Oniscus</i>		
<i>Plagioderma versicolor</i> LAICH., blauw wilgenhaantje (larve)	+++	
<i>Plagioderma versicolor</i> LAICH., blauw wilgenhaantje (volwassen)	+++	+
plakker zie <i>Lymantria</i>		
<i>Planorbis spec.</i> , posthoornslak		+++
<i>Plutella maculipennis</i> CURT., koolmotje	++	
populierenhaantje zie <i>Melasoma</i>		
<i>Porthesia similis</i> L., donsvlinder (rups)	+	+
pruimenzaagwesp zie <i>Heplocampa</i>		
<i>Pseudococcus spec.</i> , wolluis	-	-
<i>Pseudophonus pubescens</i> MÜLL. (volwassen)	++	
<i>Psylliodes chrysocephala</i> L., koolzaadaardvloo (volwassen)	+	
<i>Pteronidea melanocephala</i> Htg., bladwesp op berk (larve)	+++	
<i>Pteronus ribesii</i> L., bessenbastaardrups	+++	+++
<i>Pteronus salicis</i> L., wilgenbastaardrups	+++	+++
<i>Pterostichus vulgaris</i> L. (volwassen)	-	
<i>Pinus tectus</i> BOILD., diefje (volwassen)	-	
<i>Pulex irritans</i> L., menscheenvloo	+-	
<i>Pygaera anachoreta</i> F., kleine wapendrager (rups)	++	++
<i>Pyrrhocoris apterus</i> L.	+	
regenworm zie <i>Lumbricus</i>		
<i>Rhizopertha dominica</i> F. (volwassen)	-	
rhodowants zie <i>Leptobyrsa</i>		
<i>Rhynchaenus quercus</i> L. (volwassen)	++	
<i>Rhynchites germanicus</i> HBST., aardbeistengelsnuitkever (volwassen)	+++	
<i>Rhynchites spec.</i> , op appel (volwassen)	++	++
ringelrups zie <i>Malacosoma</i>		
ritnaalden zie <i>Elateridae</i>		
rozenbladroller zie <i>Cacoecia</i>		
rozenbladwesp zie <i>Eriocampoides</i> , <i>Hylotoma</i>		
rozenkever zie <i>Phyllopertha</i>		
runderhorzel zie <i>Hypoderma</i>		
<i>Sarcoptes scabiei</i> L., schurftmijt	++	

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	sputten
satijnvlinder zie <i>Stilpnotia</i>		
<i>Scatophaga stercoraria</i> L., mestvlieg (volwassen)	++	
schapenvlieg zie <i>Lucilia</i>		
schildluis op iep zie <i>Eriococcus</i>		
schildluizen zie <i>Coccidae</i>		
schildpadtorretje zie <i>Cassida</i>		
schuimbeestje zie <i>Aprophora</i> , <i>Philaenus</i>		
schurftmijt zie <i>Sarcoptes</i>		
schurftmijt op het rund		++
<i>Scolytus scolytus</i> F., iepenspintkever (larve)	-	-
<i>Scolytus scolytus</i> F., iepenspintkever (volwassen)	+	+
<i>Sitodrepa panica</i> L. (volwassen)	-	-
<i>Sitona lineata</i> L., bladrandkever (volwassen)	-	-
slakvormige bastaardrups zie <i>Eriocampoides</i>		
sneeuwbalhaantje zie <i>Galerucella</i>		
snuutkever zie o.a. <i>Anthonomus</i> , <i>Araecerus</i> , <i>Oneorrhinus</i> , <i>Cryptorrhynchus</i> , <i>Otiorrhynchus</i> , <i>Phyllobius</i> , <i>Rhynchites</i>		
sparrenbladwesp zie <i>Lygaeonematus</i>		
spektor zie <i>Dermestes</i>		
<i>Sphinx ligustri</i> L., ligusterpijlstaart (rups)	+	
<i>Spilosoma lubricipeda</i> L., tijgervlinder (rups)	-	-
spinselbladwesp zie <i>Cephaleia</i>		
spinselmot zie <i>Hyponomeuta</i>		
spint zie <i>Epitetranychus</i> , <i>Tetranychus</i>		
spoelworm zie <i>Ascaris</i>		
springstaart zie <i>Isotomurus</i>		
springstaarten zie <i>Collembolen</i>		
sprinkhaan zie <i>Stenobothrus</i>		
<i>Steganoptycha</i> (<i>Enarmonia</i>) <i>trimaculana</i> DON., bladroller op iep	+ -	
<i>Stenobothrus spec.</i> , sprinkhaan	+	++
<i>Stilpnotia salicis</i> L., satijnvlinder (rups)	++	
<i>Stylopyga orientalis</i> L., bakkerstor of Oostersche kakkerlak	++	
<i>Subcallipterus alni</i> F., bladluis op els		+
suikergast zie <i>Lepisma</i>		
<i>Taenia spec.</i> , lintworm		-
<i>Talitrus spec.</i> , vloekreeft		
taxuskever zie <i>Otiorrhynchus</i>		
<i>Telephorus spec.</i> , bruine bloemkever	++	
<i>Tenebrio molitor</i> L., meelworm	-	
<i>Tetranychus telarius</i> L., linden-spint	-	+
<i>Thrips angusticeps</i> UZEL.	+++	++
<i>Thrips lini</i> LAD.	+++	++
<i>Tineola biselliella</i> HUM., kleerenmot (rups)	+	+
<i>Tipula spec.</i> , emelt	-	
<i>Trialeurodes spec.</i> , motluis	-	-
<i>Tribolium ferrugineum</i> F. (volwassen)	-	
<i>Trichiocampus viminalis</i> FALL., bladwesp op populier (larve)	+++	
<i>Trichodectes latus</i> NITZSCH., vachtluis	++	++

Soort	Gevoelig voor	
	stuiven	sputten
<i>Trichodectes subrostratus</i> NITZSCH., vachtluis	++	++
<i>Trogophloeus elongatulus</i> Ev., op komkommers (volwassen)	++	
tweestippelige weidewants zie <i>Calocoris</i>		
tijgervlinder zie <i>Spilosoma</i>		
vachtluizen zie <i>Trichodectes</i>		
<i>Vanessa urticae</i> L., kleine vos (rups)	+	
veelvraatruis zie <i>Macrothylacia</i>		
<i>Vespa spec.</i> , wespen (volwassen).	+ -	
vierhoornkever zie <i>Gnathocerus</i>		
vliegen zie <i>Calliphora</i> , <i>Lucilia</i> , <i>Musca</i> , <i>Scatophaga</i>		
vleeschvlieg (blauwe-) zie <i>Calliphora</i>		
vlooien zie <i>Otenocephalus</i> , <i>Pulex</i>		
vlookreeft zie <i>Gammarus</i> , <i>Talitrus</i>		
wapendrager zie <i>Phalera</i> , <i>Pygaera</i>		
wasmot (kleine-) zie <i>Achroea</i>		
waterleliehaantje zie <i>Galerucella</i>		
wespen zie <i>Vespa</i>		
wilgenbastaardruis zie <i>Pteronus</i>		
wilgenhaantje zie <i>Phyllodecta</i> , <i>Plagiodera</i>		
wilgenhoutruis zie <i>Cossus</i>		
wolluis zie <i>Chermes</i> , <i>Eriococcus</i> , <i>Pseudococcus</i>		
zaadmot zie <i>Borkhausenia</i>		
<i>Zabrus gibbus</i> GOEZE, graanloopkever	-	-

Afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut

Amsterdam, Februari 1943

EEN LABORATORIUMMETHODE VOOR DE BEPALING VAN DE VAT- BAARHEID VAN ROGGE VOOR AANTASTING DOOR HET STENGEL- AALTJE (*DITYLENCHUS DIPSACI* (KÜHN) FILIPJEV)

(With a Summary)

DOOR

Ir J. W. SEINHORST

Het stengelaaltje is vooral in Limburg een belangrijke parasiet van de rogge, terwijl ook in Noord-Brabant, in de Lijmers en langs den IJssel in Gelderland en Overijssel de rogge nogal eens aangetast wordt. De aangerichte schade kan in verschillende jaren sterk uiteenlopen. Zo kwam in 1943 betrekkelijk weinig reup voor. In het voorjaar van 1944 trad ze veel meer op, terwijl in 1940 en 1941 heel veel reup voorkwam. In Limburg moest toen ± 250 ha omgeploegd worden (DEWEZ (3)), omdat deze oppervlakte tengevolge van reup-aantasting kaal of heel dun van stand geworden was. Eigen waarnemingen in 1940 en later leerden, dat de landbouwers percelen met een vrij groot percentage planten, die door het stengelaaltje aangetast zijn, nog laten staan. Zo werd de stand van de Petkuser